

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
URGANCH DAVLAT UNIVERSITETI**

"TASDIQLANDI"

Urganch davlat universiteti rektori
B.I. Abdullayev
_____ 2024 yil

«XATTOLEK SAN'AT»

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	200000 – San'at va gumanitar fanlar
Ta'lim sohasi:	210000 – San'at
Ta'lim yo'nalishi:	60212200 – Madaniy meros ob'ektlarini asrash

Urganch – 2024

1

Mazkur o'quv fan dasturi Urganch davlat universiteti kengashining 2024-yil 29-iyundagi №11- sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

O'quv ishlari bo'yicha prorektor: S.U.Xodjaniazov

Akademik faoliyat va registrator G.R. Matlatipov
deportamenti raxbari:

Mazkur o'quv dastur "Texnika" fakulteti Kengashining kafedrasining 2024-yil 24-iyundagi №11-sonli yig'ilishida muhokama qilinib, tasdiqlash uchun tavsiya etilgan

"Texnika" fakulteti dekani: M.Q.Qurbonov

Mazkur o'quv dastur "Arxitektura" kafedrasining 2024-yil 18-iyundagi №22- sonli yig'ilishida muhokama qilinib, tasdiqlash uchun tavsiya etilgan

"Arxitektura" kafedra mudiri: dots. M.B.Setmammatov

Fan/modul kodi XS263	O'quv yili 2024-2025	Semestr 3	ECTS - Kreditlar 6
Fan/modul turi Tanlov	Ta'lim tili O'zbek		
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1 Xattotlik san'ati	60	120	180

Fanning mazmuni Fanni "Xattotlik san'ati" fani o'quv rejasining tanlov blokida o'qitiladi. Ushbu fanni o'rganishdan asosiy maqsad madaniy me'ros obyektlarida moziydan sado beruvchi turli xildagi yozuvlar va naqshlarning yozilish texnikasi yoki chizish uslublarining ilmiy nazariy yechimlari to'g'risidagi to'liq ma'lumotga ega bo'lishlari lozim. O'qitishdan maqsad – Xattotlik san'ati fanini o'qitish jarayonida asosiy ehtibor talabaning ijodiy izlanish ishlarida, uning mustaqil loyiha ishiga tayyorgarlik darajasini nazorat qiladi. Xattotlik san'ati fanining eng asosiy bosh vazifalaridan bir bo'lajak mutaxassisning sohada maxsus bilimlarni egallash; shrift va bezak kompozitsiyasi sohasida maxsus bilimlarni egallash; talabalarni badiiy kontekstda tarixiy va zamonaviy shrift va bezak san'ati dizaynini o'rganish; talabalarining zaruriy va yetarli darajada malakalarini egallashlari uchun turli shriftlarni bajarishda amaliy ko'nikmalarni egallash va dekorativ kompozitsiyalar yaratib bilish qobiliyatiga ega bo'lishdir. Fanning vazifasi – talabalarga madaniy me'ros ob'ektlarida shrift va bezak kompozitsiyasini o'rganish, tahlil qilish va chizish xususiyatlarini o'rganishdan hamda arxitekturaning fundamental asoslarini mustahkam o'zlashtirish, tegishli texnikaviy vositalardan foydalanish, badiiy tizimlarini shakllantirish. Modellash, tahlil qilish, loyihalash (chizish) va ulardan foydalanish qobiliyatiga ega bo'lishdir. Ta'lim natijalari (TN) Bilimlar jihatidan: Fanga oid nazariy, amaliy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtira olish; Talabalarni - xattotlik san'ati, husnixat talablari asosida yozishga o'rgatish; 3 Murakkab funksional yechimga ega bo'lgan madaniy me'ros ob'ektlarini arxitektura yechimlari va xattotlik, husnixat san'atini o'rgatish; Srift kompozitsiyasi va husnixatning shakl, badiiy konstruktiv tizimlari; Ko'nikmalar jihatidan: Nazariy bilimlar va amaliy ko'nikmalarni egallagan bo'lishi va shu asosda			
--	--	--	--

	Madaniy me'ros sohasida ilmiy-tadqiqot faoliyati bilan shug'ullana olish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi</i>; Madaniy me'ros ob'ektlarini saqlash amaliy faoliyatida innovatsion badiiy g'oyalarni samarali tatbiq etish <i>malakalariga ega bo'lishi kerak</i>
5	Asosiy nazariy qism (nazariy mashg'ulotlar) Fan bo'yicha nazariy mashg'ulotlar nazarda tutilmagan. Asosiy amaliy qism (amaliy mashg'ulotlar) 3-semestr uchun 1-mavzu. Xattotlik san'ati tarixi. Shrift turlari va husnixatni shakllantirish jarayonlari: Shrift kompozitsiyasi bilan tanishtirish. Shrift kompozitsiyasi mavzusi bo'yicha topshiriqni berish. Ilmiy-tahliliy muloqotni o'tkazish, adabiyotlar va metodik ishlar. 2-mavzu. Shrift kompozitsiyasi xususiyatini, tuzilishini, bajarilish tartibi va talablarni ko'rsatish. 3-mavzu. Shriftlarni yozilish bosqichlarini tushuntirish. Shrift kompozitsiyasi haqida yangi g'oyalar ma'lumotlar, xattotlik san'ati ilmiy rivoji, xususiyati, zamonaviy texnologik jarayonlarni loyiha eskizlarida ifodalash. 4-mavzu. Mavzu tanlash va taxlil qilish. 5-mavzu. Berilgan mavzu bo'yicha eskizlash. 6-mavzu. Eskizni bajarish. 7-mavzu. Mavzu bo'yicha klauzurani bajarish. (A3 formatda) 8-mavzu. Klauzuraning tahlili, shrift yozilish elementlarini, me'yorlarini, bajarilishini metodologik tahlil qilish. 9-mavzu. Loyihani mashtabga o'tkazish. 10-mavzu. Shriftlar asosidagi g'oyani planshetga komponovka qilish va chizish. 11-mavzu. Grafikani tanlash. Shriftlarning grafik ishlarini bajarish. 12-mavzu. Rangli grafikada bajarish. 13-mavzu. Loyihani zarur o'lcham va yozuvlar bilan to'ldirish. 14-mavzu. Loyihani tayyor xolatga keltirish va muxokama qilish. 15-mavzu. Ishini yakunlash va topshirish. Mustaqil ishni tashkil etishning shakli va mazmuni Talaba mustaqil ishni tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini xisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi: • Darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan boblari va mavzularini o'rganish; • Tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish; • Maxsus adabiyotlar bo'yicha fanlar bo'limlari yoki mavzulari ustida ishlash; • Yangi texnikaviy apparaturalardan foydalanish va ularning ishlash jarayonlarini kuzatish; • Talabaning o'quv – ilmiy tadqiqot ishlarini bajarish bilan bog'liq bo'lgan fanlar bo'limlari va mavzularini chuqur o'rganish;
6	

	• Faol va muammoli o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari; • Masofaviy (distatsion) ta'lim. Tavsiya etiladigan mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar. Mustaqil ta'lim uchun mavzular prezintatsiya shaklida topshiriladi. Mustaqil ta'lim (MT) III semester Arab yozuvining tarixi va uning xususiyatlari. Uyg'onish davri shriftlarini va klassik shrift nisbatlari tizimini grafik o'rganish 16-20-asr boshidan qo'lda yozilgan va tipografik shriftlarini grafik o'rganish. Display shriftlari, dekorativ shriftlar va bezaklar. Murakkab loyihada tarixiy shrift shakllari va xattotlik. Shrift. Zamonaviy texnologiyalar. Qadimgi yunon shrift. Rus kirill shrift. Arab yozuvining turlari. Xitoycha yozuvi. Yapon yozuvi. Girih san'ati. Islimiy san'ati. Hatoyi san'ati. Xajmiy bezaklar san'ati. Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: • fanga oid nazariy, amaliy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtira olish; • fanga oid ko'rsatkichlarni arxitekturaviy tahlil qilishda ijodiy fikrlay olish hamda ijodiy jarayonni tashkil etish usullari yuzasidan <i>tasavvur va bilimiga ega bo'lishi</i>; • nazariy bilimlar va amaliy ko'nikmalarni egallagan bo'lishi va shu asosda arxitektura sohasida ilmiy-tadqiqot faoliyati bilan shug'ullana olish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi</i>; arxitektorlar amaliy faoliyatida innovatsion badiiy g'oyalarni samarali tatbiq etish <i>malakalariga ega bo'lishi kerak</i>.
7	
8	Ta'lim texnologiyalari va metodlari • qisqa ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • amaliy mashg'ulotlar (eskizlar, chizmalar va maketlar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
9	Kreditlarni olish uchun talablar Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil

	mushohada yuritish oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha chizmalarni topshirish.
	Asosiy adabiyotlar
10	Семченко П.А. Основы шрифтовой графики. Минск, Высшая школа 1978 г. Шрифтовая композиция Методическое указания Хабаровск 2003 г. Безрукова Е.А., Мхитарян Г.Ю. Шрифты. Шрифтовая графика, Учебное пособие, Москва-Юрайт-2017 г. Qo'shimcha adabiyotlar Mirziyoev SH.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatalariningqo'shma majlisidagi nutqi. – T.: "O'zbekiston" NMU, 2016.-56 b. Клеминосн Р. КАЛЛИГРАФИЯ. РУКОПИСНЫЕ ШРИФТЫ ЗАПАДА И ВОСТОКА. Издательства КОНТЕНТ-группа. Muradov A. O'g'a Osiyo xattotlik san'ati tarixidan, Toshkent 1971. Безрукова Е.А., Мхитарян Г.Ю., ШРИФТОВАЯ ГРАФИКА, Учебное наглядное пособие - Кемерово 2017 г. В.Ходжиметов, N.Tursunaliyev. Xattotlik. O'quv qo'llanma: – T.: «Tafakkur bo'stoni» nashriyoti, 2017-yil. – 128 bet. Internet saytlari www.gov.uz. O'zbekiston Respublikasi xukumati portali www.books.google.com http://www.lex.uz/publication http://www.lex.uz/law_collection www.ziyo.net www.davrx.org Urganch davlat universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan. Fan mashg'uloti olib boruvchi professor-o'qituvchi to'g'risida ma'lumot Kariyeva Nazokat Jumanazarovna Kafedra joylashgan joyi: UrDU, Texnika fakulteti, Gurlan ko'chasi 1-uy Telefon: 91-136-34-34 E-mail: nazokatkariyeva679@gmail.com Taqrizchi: M. Setmamatov "Arxitektura" kafedrasida dotsenti

Tuzuvchi:

N. Kariyeva